

**საქართველოს შინამეურნეობებში მცხოვრები ბავშვების
ფუნქციონირებისა და საფუძვლიანი სწავლების უნარების
სტატისტიკური გამოკვლევა: საფუძვლიანი სწავლების მოდული,
ბუკლეტის კვლევა და მაჩვენებელთა სისტემა**

გიორგი მიქელაძე

ეკონომიკის დოქტორი,
ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
g.mikeladze@hotmail.com

ანა ვარამაშვილი

დოქტორანტი,
ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
anna.varamashvili@gmail.com

ანოტაცია

სტატიაში განხილულია საქართველოს შინამეურნეობებში მცხოვრები ბავშვების ფუნქციონირებისა და საფუძვლიანი სწავლების უნარების სტატისტიკური გამოკვლევის მნიშვნელობა, მეთოდოლოგიური ასპექტები, მაჩვენებელთა სისტემა, ტაბულაციის გეგმა და ბუკლეტის კვლევის შედეგები. საქართველოს შინამეურნეობებში მცხოვრები ბავშვების ფუნქციონირებისა და საფუძვლიანი სწავლების უნარების მაჩვენებლების შეფასების მიზნით შოთა რუსთაველის საქართველოს ეროვნული სამეცნიერო ფონდის ფინანსური მხარდაჭერით ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ბაზაზე მიმდინარეობს „საქართველოს შინამეურნეობებში მცხოვრები ბავშვების ფუნქციონირებისა და საფუძვლიანი სწავლების უნარების სტატისტიკური გამოკვლევა“. სტატისტიკური გამოკვლევის სანაწიის ეტაპზე განხორციელდა მაჩვენებელთა სისტემის ფორმირება, ტაბულაციის გეგმის განსაზღვრა და სავსე ინსტრუქციული მენტიარის შექმნა. ტაბულაციის გეგმა შედგება 4 სექციის და 30 ცხრილისგან. სტატიაში განხილულია საფუძვლიანი სწავლების უნარების მოდული, რომელიც შედგება კითხვითი და მათემატიკის უნარების კითხვართა ბლოკებისგან. გაეროს ბავშვთა ფონდის რეკომენდაციით წინადადებების და მოთხოვნების ადაპტაციის მიზნით განხორციელდა ბუკლეტის კვლევა, რომლის შედეგებიც წარმოდგენილია სტატიაში.

საკვანძო სიტყვები: SDG4.1.1 კითხვისა და მათემატიკის მინიმალურ უნარები (კითხვა, 2/3 კლასი), SDG4.5.1: თანასწორობის ინდექსი, სიმჭიდროვის დონე, ბუკლეტის კვლევა.

JEL Codes: P 20, P 31, P 40, P 52

შესავალი

საქართველოს შინამეურნეობებში მცხოვრები ბავშვების ფუნქციონირებისა და საფუძვლიანი სწავლების უნარების მაჩვენებლების შეფასების მიზნით დაიგეგმა სტატისტიკური გამოკვლევის განხორციელება. შოთა რუსთაველის საქართველოს ეროვნული სამეცნიერო ფონდის ფინანსური მხარდაჭერით ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სამეცნიერო ბაზაზე მიმდინარეობს „საქართველოს შინამეურნეობებში მცხოვრები ბავშვების ფუნქციონირებისა და საფუძვლიანი სწავლების უნარების სტატისტიკური გამოკვლევა“. კვლევის აქტუალობას განაპირობებს რიგი მიზეზები: 1) საქართველოში მცხოვრები ბავშვების განათლების დო-

ნის და სწავლების უნარების შეფასება განსხვავებული კომპონენტების (წერა-კითხვის, გაანგარიშებების ცოდნა და ა. შ.) და მახასიათებლების (დასახლების ტიპის, ასაკობრივი ჯგუფების, სქესის და სხვა) ჭრილში; 2) ფუნქციური სირთულის არსებობის ზეგავლენის დონის გამოვლენა განათლებისა და სწავლების უნარების დაუფლებაზე. აღნიშნული გახდება საფუძველი შეფასდეს სკოლებში ფუნქციური სირთულების მქონე ბავშვებთან მიმართებაში სპეციალური სამოქმედო პოლიტიკა, რომელიც ორიენტირებული იქნება ანულირება მოახდინოს განათლების დაუფლებაზე ფუნქციური სირთულის არსებობის ნეგატიური ფაქტორის; 3) შეფასდეს ფუნქციური სირთულების მქონე ბავშვების პრობლემები და მოცემულის საფუძველზე მოხდეს მასწავლებელთა კვალიფიცირება, რაც უზრუნველყოფს აღნიშნული პრობლემის მქონე ბავშვების სწრაფ ადაპტაციას მის გარშემო მყოფებთან. აღნიშნული დადებითად აისახება არა მარტო პრობლემის მქონე ბავშვებზე, არამედ მის თანატოლებზეც, რაც გაზრდის ადრეული ასაკიდანვე მოსწავლეთა თვითშეგნებასა და თანადგომის მოტივებს; 4) შეფასდეს საქართველოში მცხოვრები ბავშვების სწავლების უნარები და შედარდეს სხვა ქვეყნის ანალოგიურ შედეგებს, რაც საფუძველი გახდება გამოვლინდეს სასკოლო განათლებაში აუცილებელი რეფორმები და ცვლილებების საჭიროება და მიმართულება.

მსგავსი ტიპის სტატისტიკური კვლევის აუცილებლობას წარმოადგენს კვლევის მდგრადი განვითარების მიზნის ინდიკატორების (SDG 4.1.1 კითხვისა და მათემატიკის მინიმალური უნარები (კითხვა, 2/3 კლასი) და SDG 4.5.1 თანასწორობის ინდექსი) (გაერო, მდგრადი განვითარების მიზნის მაჩვენებლების მეტამონაცემები), ევროსტატის სიმჭიდროვის მაჩვენებლის გაანგარიშება (ევროსტატი, ცხოვრების დონის სტატისტიკა), საქართველოს შინამეურნეობებში მცხოვრები ბავშვების სწავლების დონის შეფასება სხვადასხვა სოციო-ეკონომიკურ ჭრილში (საცხოვრებელი პირობების, ფუნქციური სირთულების, სქესის, ასაკისა და სხვა).

საქართველოში განათლების შესახებ სტატისტიკური კვლევა (“PISA 2022”) ჩატარდა 2022 წელს განათლების სამინისტროს ორგანიზებით (შეფასების და გამოცდების ეროვნული ცენტრი (NAEC), პიზას გამოკვლევის შედეგები). ამასთან, 2018 წელს განხორციელდა მრავალინდიკატორული კლასტერული გამოკვლევა (MICS 2018 GEORGIA), რომელიც არ მოიცავდა საფუძვლიანი სწავლების მოდულს (საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური, მრავალინდიკატორული კლასტერული გამოკვლევის (მე-6 რაუნდი) შედეგები). დღესდღეობით საქართველოში არ არსებობს უახლესი სტატისტიკური ინფორმაცია საფუძვლიანი სწავლების, ფუნქციური სირთულებისა და სწავლების უნარებზე ფუნქციური სირთულების გავლენის შესახებ. აღსანიშნავია, რომ საქართველომ ევროკავშირთან ასოცირების შეთანხმების ფარგლებში განხორციელა მდგრადი განვითარების მიზნების ინდიკატორების ნაციონალიზაცია და აიღო პასუხისმგებლობა მათი წარმოების შესახებ, აღნიშნული საკითხი მნიშვნელოვნად ზრდის აღნიშნული კვლევის ჩატარების მნიშვნელოვნებას. განათლების და ცხოვრების დონის შესახებ დამატებითი და უახლესი სტატისტიკური მაჩვენებლების წარმოება ხელს შეუწყობს ქვეყანაში განათლების სისტემის შესახებ მტკიცებულებაზე დაფუძნებული პოლიტიკის და სამოქმედო გეგმის შემუშავებას, ასევე ქვეყნის დაახლოებას ევროკავშირთან და დაკისრებული ვალდებულებების წარმატებით შესრულებას.

საქართველოს შინამეურნეობებში მცხოვრები ბავშვების ფუნქციონირებისა და საფუძვლიანი სწავლების უნარების სტატისტიკური გამოკვლევის საწყის ეტაპზე განხორციელდა სტატისტიკურ მაჩვენებელთა სისტემის ფორმირება, ტაბულაციის გეგმის განსაზღვრა და სავსე ინსტრუმენტარის შექმნა.

საქართველოს შინამეურნეობებში მცხოვრები ბავშვების ფუნქციონირებისა და საფუძვლიანი სწავლების უნარების სტატისტიკური გამოკვლევა

მაჩვენებელთა სისტემა და ტაბულაციის გეგმა

კვლევის ფარგლებში გამოყენებულ იქნა ვაშინგტონ ჯგუფის (Washington Group on Disability Statistics) ფუნქციური სირთულეების შესახებ კითხვების ვერსია (ვაშინგტონ ჯგუფი ფუნქციური სირთულეების შესახებ, ფუნქციური სირთულეების მოდული/კითხვათა ჯგუფი), საფუძვლიანი სწავლების უნარების შეფასების გაეროს ბავშვთა ფონდის (Unicef) მეთოდოლოგია (გაეროს ბავშვთა ფონდი (UNICEF), მრავალინდიკატორული კლასტერული გამოკვლევის (მე-6 რაუნდი) ინსტრუმენტარი) და ცხოვრების დონის მაჩვენებლების გაანგარიშების ევროსტატის მეთოდოლოგია (ევროსტატი, ცხოვრების დონის სტატისტიკა).

ტაბულაციის გეგმა შედგება 4 სექციისა და 30 ცხრილისგან. ტაბულაციის გეგმაში წარმოდგენილია სამოდელო ცხრილები, რომლის გაანგარიშება არის დაგეგმილი სტატისტიკური გამოკვლევის მონაცემთა საფუძველზე. ცხრილების სტრუქტურა შედგება შემდეგი ელემენტებისგან: სათაური, ქვესათაური, სტატისტიკური მაჩვენებლები, სტატისტიკურ მაჩვენებელთა ჭრილები, საერთაშორისო მაჩვენებლები, მაჩვენებლების გაანგარიშების მეთოდი. ცხრილები შედგენილია საერთაშორისო მეთოდოლოგიის შესაბამისად და შემდგომ ადაპტირებულია კვლევაში გამოყენებულ სავსე ინსტრუმენტართან. აღსანიშნავია, რომ საერთაშორისო მაჩვენებლები იდენტიფიცირებულია და გადანომრილია მაჩვენებლების ტიპის (მდგრადი განვითარების მიზნის, ევროსტატის, გაეროს ბავშვთა ფონდის) შესაბამისად. ტაბულაციის გეგმაში იდენტიფიცირებულია მაჩვენებლის ის ჭრილები, რომლებიც არ არის შესაფერისი (რელევანტური). ამასთან, ცხრილებში წარმოდგენილია მეთოდოლოგიური შენიშვნები. ტაბულაციის გეგმა დეტალურად შეგიძლიათ იხილოთ ელექტრონულ მისამართზე:

[https://docs.google.com/spreadsheets/d/1tY863y1aY5yvS_57jLxf6K-](https://docs.google.com/spreadsheets/d/1tY863y1aY5yvS_57jLxf6K-alx4dpVF1/edit?usp=drive_link&ouid=115805294128157600332&rtpof=true&sd=true)

[alx4dpVF1/edit?usp=drive_link&ouid=115805294128157600332&rtpof=true&sd=true](https://docs.google.com/spreadsheets/d/1tY863y1aY5yvS_57jLxf6K-alx4dpVF1/edit?usp=drive_link&ouid=115805294128157600332&rtpof=true&sd=true)

შენიშვნა: წარმოდგენილი ელექტრონული მისამართი უსაფრთხოა და გადაგამისამართებთ ავტორის ელექტრონული მეილის დრაივზე.

სტატისტიკური გამოკვლევის ინსტრუმენტარი, საფუძვლიანი სწავლების მოდული და ბუკლეტის კვლევა

სტატისტიკური გამოკვლევის ინსტრუმენტარი შედგება 4 კითხვარისგან: დემოგრაფიული კითხვარი, შინამეურნეობის კითხვარი, ძირითადი კითხვარი და უარების ფურცელი. აღნიშნული კითხვარები სრულად ეფუძნება ვაშინგტონ ჯგუფის, ევროსტატის და გაეროს ბავშვთა ფონდის მეთოდოლოგიებს. კითხვარები შედგება შემდეგი მოდულებისგან: 1) დემოგრაფიული მონაცემები; 2) განათლება; 3) ბავშვზე ზრუნვა; 4) შინამეურნეობების შემოსავალი; 5) დახმარების მიღება; 6) საცხოვრებელი პირობები; 7) დედის/მეურვის ფუნქციონირება; 8) ცნობები ბავშვის შესახებ; 9) ბავშვის აღზრდა; 10) ბავშვის ფუნქციონირება; 11) მშობლების ჩართულობა; 12) საფუძვლიანი სწავლების უნარები; 13) გამოუპასუხებლობის მიზეზები. აღსანიშნავია, რომ გამოკვლევის ინსტრუმენტარის 3, 5, 8, 9, 11, 12 მოდულები ეფუძნება გაეროს ბავშვთა ფონდის მეთოდოლოგიას (გაეროს ბავშვთა ფონდი (UNICEF), მრავალინდიკატორული კლასტერული გამოკვლევის (მე-6 რაუნდი) ინსტრუმენტარი), მოდულები 7 და 10 – ვაშინგტონ ჯგუფის მეთოდოლოგიას (ვაშინგტონ ჯგუფი ფუნქციური სირთულეების შესახებ, ფუნქციური სირთულეების მოდული/კითხვათა ჯგუფი), ხოლო მოდულები 1,2,4, 6, 13 ევროსტატის (ევროსტატი, ცხოვრების

დონის სტატისტიკა) და გაეროს ბავშვთა ფონდის მეთოდოლოგიებს (გაეროს ბავშვთა ფონდი (UNICEF), მრავალინდიკატორული კლასტერული გამოკვლევის (მე-6 რაუნდი) ინსტუმენტარი).

კვლევის საწყის ეტაპზე განხორციელდა კვლევის ინსტრუმენტარის ადაპტაცია საქართველოს მაგალითზე. ადაპტაციის დროს გათვალისწინებულ იქნა საქართველოს განათლების სისტემის სტრუქტურა და სწავლების ხანგძლივობა (საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური, მეტამონაცემები), საქართველოს ეთნიკური შემადგენლობა (საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური, საქართველოს 2014 წლის საყოველთაო აღწერის შედეგები) და სხვა მრავალი სოციალური თუ ეკონომიკური მახასიათებელი. სტატისტიკური გამოკვლევის მნიშვნელოვან მაჩვენებელთა სისტემას და შესაბამისად მოდულს წარმოადგენს საფუძვლიანი სწავლების უნარები. საფუძვლიანი სწავლების უნარების მიხედვით განხორციელდება საქართველოს ბავშვების სწავლების უნარების და განათლების დონის შეფასება. კვლევა ითვალისწინებს მდგრადი განვითარების მიზნის მაჩვენებლების: SDG 4.1.1 კითხვისა და მათემატიკის მინიმალურ უნარები (კითხვა, 2/3 კლასი) და SDG 4.5.1 თანასწორობის ინდექსის გაანგარიშებას (გაერო, მდგრადი განვითარების მიზნის მაჩვენებლების მეტამონაცემები).

საფუძვლიანი სწავლების უნარების მოდული შედგება კითხვითი და მათემატიკის უნარების კითხვართა ბლოკებისგან. მათემატიკური ნაწილი მოიცავს რიცხვების ცნობის, დისკრიმინაციის, მოქმედებების და მიმდევრობების შესახებ დავალებებს (გაეროს ბავშვთა ფონდი (UNICEF), მრავალინდიკატორული კლასტერული გამოკვლევის (მე-6 რაუნდი) ინსტუმენტარი). გაეროს ბავშვთა ფონდის საფუძვლიანი სწავლების უნარების მოდულის ადაპტაციის წესების მიხედვით მათემატიკური ნაწილი არ საჭიროების მოდიფიცირებას, ვინაიდან მათემატიკა მიეკუთვნება უნივერსალურ მეცნიერებას და ვერ მოხდება ქვეყნის სოციალური, ეკონომიკური თუ რომელიმე სხვა მახასიათებლის გათვალისწინება და შესაბამისი დავალებების მოდიფიცირება.

გაეროს ბავშვთა ფონდი საფუძვლიანი სწავლების უნარების კითხვითი დავალების სტრუქტურის ორ ვარიანტს გვთავაზობს. პირველი ვარიანტი გულისხმობს, რომ კითხვითი დავალება მოცემული იქნება მხოლოდ ერთ ენაზე, ხოლო მეორე ვარიანტის დროს ბავშვს შესაძლებლობა აქვს კითხვითი დავალების წარუმატებლად დაძლევის და სხვა ენის ცოდნის შემთხვევაში მოსინჯოს ტექსტური დავალების შესრულება სხვა ალტერნატიულ ენაზე. საქართველოში სტატისტიკური კვლევის განხორციელებისას უპირატესობა მიენიჭა მეორე ვარიანტს. კერძოდ, საქართველოში მცხოვრები სხვადასხვა ეთნიკური მოსახლეობიდან გამომდინარე, გამოკითხვა უნდა განხორციელდეს რამდენიმე ენაზე. გამოკვლევის ფარგლებში დაგეგმილია გამოკითხვის განხორციელება ქართულ, აზერბაიჯანულ და სომხურ ენებზე, ვინაიდან საქართველოს 2014 წლის საყოველთაო აღწერის შედეგების მიხედვით საქართველოში მცხოვრები მოსახლეობის 86.8% ქართველ, 6.3% აზერბაიჯანელ, ხოლო 4.5% სომეხ ეთნიკურ ჯგუფს მიეკუთვნება, ჯამში 97.6%. ამასთან, თითოეული დანარჩენი ეთნიკური ჯგუფის წარმომადგენლის წილი ნაკლებია 1%-ზე (საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური, საქართველოს 2014 წლის საყოველთაო აღწერის შედეგები). შესაბამისად, ბავშვთა დავალებების კრებული (ბუკლეტი) წარმოდგენილია სამივე ენაზე, რაც კვლევაში მონაწილე ბავშვებს შესაძლებლობას აძლევს შეასრულონ კითხვითი დავალება სასურველ ენაზე, ხოლო წარუმატებლობის შემთხვევაში სცადონ კიდევ ერთხელ სხვა ალტერნატიულ ენაზე.

საფუძვლიანი სწავლების უნარების მოდული შედგება 4 ტექსტური დავალებისგან, საიდანაც 2 წარმოადგენს წინადადებას, ხოლო 2 მოკლე მოთხრობას. ტექსტური დავალების შესრულების დროს ბავშვს უნევს წაიკითხოს 1 წინადადება და 1 მოკლე მოთხრობა, ხოლო შემდეგ უპასუხოს კითხვებს. იმ შემთხვევაში, თუ იგი ვერ შეძლებს წარმატებით გაართვას თავი დავალებას, მას აქვს შესაძლებლობა დარჩენილი 2 ენიდან აირჩიოს რომელიმე ერთი მათგანი და წაიკითხოს წინადადება და მოთხრობა ხელახლა, თუმცა აღნიშნული წინადადება და მოთხრობა იქნება განსხვავებული წინა ენაზე განხორციელებული მცდელობისგან. კითხვითი ნაწილის

დროს მოწმდება თუ რამდენად სწორად კითხულობს ბავშვი სიტყვებს და წაკითხული ტექსტის ანალიზი.

გაეროს ბავშვთა ფონდის რეკომენდაციით, წინადადებები და მოთხოვნები საჭიროებენ ადაპტაციას და ამისთვის უნდა განხორციელდეს ბუკლეტის კვლევა. ბუკლეტის კვლევა ეფუძნება შემდეგ პრინციპებს: 1) აუცილებელია გამოყენებულ იქნას გაეროს ბავშვთა ფონდის სამოდელო დავალებები, რაც გულისხმობს, რომ მსოფლიოს ყველა ქვეყანაში ბავშვები წაკითხავენ მსგავს ტექსტს; 2) ტექსტური დავალების თარგმნა/ადაპტაციის დროს ბავშვების და ცხოველების სახელები სასურველია შეიცვალოს ქვეყანაში გავრცელებული ან/და სახელმძღვანელოებში მოცემული სახელებით, რათა ბავშვებმა მარტივად აღიქვან ტექსტური დავალება; 3) კითხვით დავალება საშუალებას იძლევა გათვალისწინებულ იქნას ქვეყნის მახასიათებლები. კერძოდ, შეიცვალოს ფერი ან მცენარის სახეობა და შეირჩეს შესაბამისი ქვეყნის მოსახლეობისთვის პოზიტიური ფერი და ქვეყანაში გავრცელებული მცენარის/ხილის სახეობა; 4) ტექსტური დავალების თარგმნა/ადაპტაციის დროს თითოეული გამოყენებული სიტყვა უნდა იძებნებოდეს სკოლის I ან/და II კლასის სახელმძღვანელოებში, ვინაიდან სიტყვა არ იყოს უცნობი; 5) სასურველია ტექსტური დავალებები გაეცნოს განათლების ექსპერტებს და საჭიროების შემთხვევაში გათვალისწინებულ იქნას მათი კომპეტენტური მოსაზრებები (გაეროს ბავშვთა ფონდი (UNICEF), მრავალინდიკატორული კლასტერული გამოკვლევის (მე-6 რაუნდი) ინსტრუმენტარი).

საქართველოში ქართული ენის გრიფირებულ სახელმძღვანელოებს წარმოადგენს პირველი კლასის შემთხვევაში: ვ. როდონაია, ლ. ვაშაკიძე, მ. მირიანაშვილი, ქ. თოფაძე სახელმძღვანელო, ხოლო მეორე კლასის შემთხვევაში – ვ. როდონაია, ლ. ვაშაკიძე, მ. მირიანაშვილი, ა. არაბული სახელმძღვანელო (საქართველოს განათლების, მეცნიერებისა და ახალგაზრდობის სამინისტრო, გრიფირებული სახელმძღვანელოები). პირველ ეტაპზე განხორციელდა ტექსტური დავალებების თარგმნა და შემდგომ ადაპტაცია შესაბამისი 1-4 წესების და სახელმძღვანელოების გამოყენებით, ხოლო შემდეგ ეტაპზე განხორციელდა კონსულტაცია საქართველოს განათლების სამინისტროს კვალიფიციურ ექსპერტებთან. საბოლოოდ, ტექსტური დავალებები გამოიყურება შემდეგნაირად:

წინადადება 1:

კუდა არის კატა. რიჩი ძაღლია. კუდა 5 წლისაა. რიჩი 6 წლისაა.

მოთხოვნა 1:

დაჩი მეორე კლასშია. ერთ დღეს დაჩი სკოლიდან სახლში მიდიოდა. გზად მან წითელი ყვავილები დაინახა. ყვავილები პომიდვრის ბოსტანთან ახლოს იყო. დაჩის მოუნდა, რომ დედისთვის რამდენიმე ყვავილი წაეღო. დაჩი ბოსტნის გავლით ყვავილების დასაქრეფად გაიქცა. ის ვაშლის ხესთან წაიქცა. დაჩიმ ტირილი დაიწყო. გლეხმა ის დაინახა და მასთან მივიდა. მან დაჩის ბევრი ყვავილი აჩუქა. დაჩი ძალიან ბედნიერი იყო.

წინადადება 2:

ნიკო ბიჭია. ანა გოგოა. ნიკოს აქვს 2 კვერცხი. ანას აქვს 3 კვერცხი.

მოთხოვნა 2:

მარიამი შვიდი წლისაა. ერთ დღეს ბებიამ ის მაღაზიაში სტაფილოს საყიდლად გაუშვა. მან მარიამს ფული მისცა. მარიამმა ის ჩანთაში ჩაიდო. ჩანთა გახეული იყო. გზაში მარიამს ფული დაეკარგა. პეტრემ ფული იპოვა და მარიამს დაუბრუნა. მარიამს გაუხარდა. მან პეტრეს მადლობა გადაუხადა და მაღაზიისაკენ წავიდა.

აღსანიშნავია, რომ ექსპერტების რეკომენდაციით, ბავშვებისთვის უკეთ გასაგებად სიტყვა: ჩამოხეული შეიცვალა გახეულით, ბალი – ბოსტანით, ბანანი – ვაშლით. ამასთან, განხორციელდა ტექსტური დავალების წინადადების სტრუქტურული ცვლილებებიც. ბუკლეტის კვლევის დეტალური შედეგები მოცემულია შემდეგ ელექტრონულ მისამართზე:

შენიშვნა: წარმოდგენილი ელექტრონული მისამართი უსაფრთხოა და გადაგამისამართებთ პროექტის პერსონალის ელექტრონული მეილის დრაივზე.

დასკვნა

საქართველოს შინამეურნეობებში მცხოვრები ბავშვების ფუნქციონირებისა და საფუძვლიანი სწავლების უნარების მაჩვენებლების შეფასების მიზნით, შოთა რუსთაველის საქართველოს ეროვნული სამეცნიერო ფონდის ფინანსური მხარდაჭერით, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ბაზაზე მიმდინარეობს „საქართველოს შინამეურნეობებში მცხოვრები ბავშვების ფუნქციონირებისა და საფუძვლიანი სწავლების უნარების სტატისტიკური გამოკვლევა“. განხორციელდა სტატისტიკური კვლევის ინსტრუმენტარის და მეთოდოლოგიის შექმნა-ადაპტაცია, რათა შესაძლებელი გახდეს მდგრადი განვითარების მიზნის გლობალური მაჩვენებლების (SDG 4.1.1 კითხვისა და მათემატიკის მინიმალური უნარები (კითხვა, 2/3 კლასი) და SDG 4.5.1 თანასწორობის ინდექსი) (გაერო, მდგრადი განვითარების მიზნის მაჩვენებლების მეტამონაცემები), ევროსტატის ინდიკატორის (სიმჭიდროვის მაჩვენებლის) გაანგარიშება (ევროსტატი, ცხოვრების დონის სტატისტიკა).

საქართველოს შინამეურნეობებში მცხოვრები ბავშვების ფუნქციონირებისა და საფუძვლიანი სწავლების უნარების სტატისტიკური გამოკვლევისთვის განხორციელდა სტატისტიკურ მაჩვენებელთა სისტემის ფორმირება, ტაბულაციის გეგმის განსაზღვრა. ადაპტირებული კვლევის ინსტრუმენტარის და მეთოდოლოგიის მიხედვით შეიქმნა თითოეული სტატისტიკური მაჩვენებლის გაანგარიშების მეთოდი, რომელიც წარმოდგენილია ტაბულაციის გეგმაში.

კვლევის ფარგლებში ადაპტირებული სტატისტიკური გამოკვლევის ინსტრუმენტარი შედგება 4 კითხვარისგან: დემოგრაფიული კითხვარი, შინამეურნეობის კითხვარი, ძირითადი კითხვარი და უარების ფურცელი. ადაპტაციის დროს გათვალისწინებულ იქნა საქართველოს განათლების სისტემის სტრუქტურა და სწავლების ხანგძლივობა (საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური, მეტამონაცემები), საქართველოს ეთნიკური შემადგენლობა (საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური, საქართველოს 2014 წლის საყოველთაო აღწერის შედეგები) და სხვა მრავალი სოციალური თუ ეკონომიკური მახასიათებელი. აღნიშნული სტატისტიკური გამოკვლევის მნიშვნელოვან მაჩვენებელთა სისტემას და შესაბამისად მოდულს წარმოადგენს საფუძვლიანი სწავლების უნარები.

კვლევაში წარმოდგენილი საფუძვლიანი სწავლების უნარების მოდული შედგება კითხვითი და მათემატიკის უნარების კითხვართა ბლოკებისგან. მათემატიკური ნაწილი მოიცავს რიცხვების ცნობის, დისკრიმინაციის, მოქმედებების და მიმდევრობების შესახებ დავალებებს. მათემატიკური უნარების კითხვათა ბლოკი კვლევაში წარმოდგენილია უცვლელად, ვინაიდან გაეროს ბავშვთა ფონდის საფუძვლიანი სწავლების უნარების მოდულის ადაპტაციის წესების მიხედვით მათემატიკური ნაწილი არ საჭიროების მოდიფიცირებას. მათემატიკა მიეკუთვნება უნივერსალურ მეცნიერებას და ვერ მოხდება ქვეყნის სოციალური, ეკონომიკური თუ რომელიმე სხვა მახასიათებლის გათვალისწინება და შესაბამისი დავალებების მოდიფიცირება (გაეროს ბავშვთა ფონდი (UNICEF), მრავალინდიკატორული კლასტერული გამოკვლევის (მე-6 რაუნდი) ინსტრუმენტარი). ამასთან, საფუძვლიანი სწავლების უნარების მოდული შედგება 4 ტექსტური დავალებისგან, საიდანაც 2 წარმოადგენს წინადადებას, ხოლო 2 მოკლე მოთხრობას. ტექსტური დავალების შესრულების დროს ბავშვს უწევს წაიკითხოს 1 წინადადება და 1 მოკლე მოთხრობა, ხოლო შემდეგ უპასუხოს კითხვებს. იმ შემთხვევაში თუ იგი ვერ შეძლებს წარმატებით გაართვას თავი დავალებას, მას აქვს შესაძლებლობა დარჩენილი 2 ენიდან აირჩიოს რომელიმე ერ-

თი მათგანი და წაიკითხოს წინადადება და მოკლე მოთხრობა ხელახლა, თუმცა აღნიშნული წინადადება და მოთხრობა იქნება განსხვავებული წინა ენაზე განხორციელებული მცდელობისგან. კითხვითი ნაწილის დროს მოწმდება თუ რამდენად სწორად კითხულობას ბავშვი სიტყვებს და მის მიერ გაკეთებული წაკითხული ტექსტის ანალიზი.

გაეროს ბავშვთა ფონდის რეკომენდაციით წინადადებების და მოთხრობების ადაპტაციის მიზნით განხორციელდა ბუკლეტის კვლევა (გაეროს ბავშვთა ფონდი (UNICEF), მრავალინდიკატორული კლასტერული გამოკვლევის (მე-6 რაუნდი) ინსტუმენტარი). ბუკლეტის კვლევის პირველ ეტაპზე განხორციელდა ტექსტური დავალებების თარგმნა და შემდგომ ადაპტაცია შესაბამისი წესების და გრიფირებული სახელმძღვანელოების გამოყენებით, ხოლო შემდეგ ეტაპზე განხორციელდა კონსულტაცია საქართველოს განათლების სამინისტროს კვალიფიციურ ექსპერტებთან, რის საფუძველზეც შემუშავდა კითხვითი დავალებები.

ლიტერატურა

1. Cochran, William G. (2011). *Sampling techniques*. John Wiley& Sons;
2. Lohr, Sharon L. (2021). *Sampling: design and analysis*. Chapman and Hall/CRC;
3. Wooldridge, Jeffrey M.(2015).*Introductory econometrics: A modern approach*. Nelson Education;
4. გაერო, მდგრადი განვითარების მიზნის მაჩვენებლების მეტამონაცემები, ხელმისაწვდომია ელ-მისამართზე: <https://unstats.un.org/sdgs/metadata/?Text=&Goal=&Target=>, ვებ-გვერდი ბოლოს ნანახია 14.10.2024;
5. გაეროს ბავშვთა ფონდი (UNICEF), მრავალინდიკატორული კლასტერული გამოკვლევის (მე-6 რაუნდი) ინსტუმენტარი. ხელმისაწვდომია ელ-მისამართზე: <https://mics.unicef.org/tools?round=53>, ვებ-გვერდი ბოლოს ნანახია 14.10.2024;
6. ევროსტატი, ცხოვრების დონის სტატისტიკა, ხელმისაწვდომია ელ-მისამართზე: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Living_conditions, ვებ-გვერდი ბოლოს ნანახია 14.10.2024;
7. ვაშინგტონ ჯგუფი ფუნქციური სირთულეების შესახებ, ფუნქციური სირთულეების მოდული/კითხვათა ჯგუფი, ხელმისაწვდომია ელ-მისამართზე: <https://www.washingtongroup-disability.com/question-sets/>, ვებ-გვერდი ბოლოს ნანახია 14.10.2024;
8. მდგრადი განვითარების მიზნის მაჩვენებლების საქართველოს ელექტრული პლატფორმა, მდგრადი განვითარების მიზნის მაჩვენებლები, <https://sdg.gov.ge/sdg-tracker>, ვებ-გვერდი ბოლოს ნანახია 14.10.2024;
9. საქართველოს განათლების, მეცნიერებისა და ახალგაზრდობის სამინისტრო, გრიფირებული სახელმძღვანელოები, ხელმისაწვდომია ელ-მისამართზე: <https://mes.gov.ge/content.php?id=10262-&lang=geo>, ვებ-გვერდი ბოლოს ნანახია 14.10.2024;
10. საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური, მრავალინდიკატორული კლასტერული გამოკვლევის (მე-6 რაუნდი) შედეგების. ხელმისაწვდომია ელ-მისამართზე: <https://www.geostat.ge/ka/modules/categories/707/mravalindikatoruli-klasteruli-gamokvleva>, ვებ-გვერდი ბოლოს ნანახია 14.10.2024;
11. საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური, მეტამონაცემები. ხელმისაწვდომია ელ-მისამართზე: <https://www.geostat.ge/ka/modules/categories/582/metadata-tskhovrebis-done-saarsebo-minimumi>, ვებ-გვერდი ბოლოს ნანახია 14.10.2024;
12. საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური, საქართველოს 2014 წლის საყოველთაო აღწერის მეთოდოლოგია და ინსტუმენტარი. ხელმისაწვდომია ელ-მისამართზე:

<https://www.geostat.ge/ka/modules/categories/124/methodologia-mosakhleobis-aghtsera-da-demo-grafia>, ვებ-გვერდი ბოლოს ნანახია 14.10.2024;

13. საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური, საქართველოს 2014 წლის საყოველთაო აღწერის შედეგები. ხელმისაწვდომია ელ-მისამართზე: <https://www.geostat.ge/ka/modules/categories/737/mosakhleobis-2014-tslis-saqoveltao-aghtseris-shedegebi>, ვებ-გვერდი ბოლოს ნანახია 14.10.2024;
14. შეფასების და გამოცდების ეროვნული ცენტრი (NAEC), პიზას გამოკვლევის შედეგები, ხელმისაწვდომია ელ-მისამართზე: <https://naec.ge/#/ge/post/1499>, ვებ-გვერდი ბოლოს ნანახია 14.10.2024

STATISTICAL SURVEY ON FUNCTIONING AND FOUNDATIONAL LEARNING SKILLS OF CHILDREN LIVING IN GEORGIAN HOUSEHOLDS: MODULE OF FUNCTIONING AND FOUNDATIONAL LEARNING SKILLS, BOOKLET STUDY, SYSTEM OF INDICATORS

Giorgi Mikeladze

Phd in Economics,

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

giorgi.mikeladze@tsu.ge

Ana Varamashvili

Phd Student,

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

anna.varamashvili@gmail.com

Abstract

The article discusses the significance of the Statistical Survey on Functioning and Foundational Learning Skills of Children Living in Georgian Households, along with its methodological aspects, indicator system, tabulation plan, and the findings of the booklet study. To calculate indicators of the functioning and foundational learning skills of children in Georgian households, the statistical survey “Statistical Survey on Functioning and Foundational Learning Skills of Children Living in Georgian Households” is being conducted with the financial support of the Shota Rustaveli National Science Foundation of Georgia, at the research base of Ivane Javakhishvili Tbilisi State University.

The necessity for this statistical study arises from the requirement to calculate Sustainable Development Goal indicators (SDG 4.1.1, which focuses on minimum proficiency level in reading and mathematics for grades 2/3, and SDG 4.5.1, the parity indice), and the Eurostat overcrowding level indicator, aiming to evaluate the educational level of children in Georgian households across different socio-economic dimensions (including living conditions, functional difficulties, gender, age, and more).

In the initial phase of the statistical survey, the formation of the indicator system, tabulation plan, and development of survey instruments were undertaken. The tabulation plan consists of 4 sections and 30 tables.

The article also covers the foundational learning skills module, which comprises blocks of questions on literacy and mathematical skills. The mathematical section includes tasks on number recognition, discrimination, operations, and sequencing. According to the UNICEF foundational learning skills module adaptation guidelines, the mathematical section does not require modification, as mathematics is considered a universal science and cannot be adapted based on a country’s social, economic, or other characteristics. To adapt

sentences and stories, a booklet study was conducted per UNICEF's recommendations. In the first stage of the booklet study, textual tasks were translated and adapted using relevant guidelines and approved textbooks. The next stage involved consultations with qualified experts from the Ministry of Education of Georgia, based on which the question-based tasks were developed

Keywords: 4.1.1: Minimum proficiency level in reading and mathematics for grades 2/3, SDG indicator 4.5.1: parity indice, overcrowding rate, booklet study.

JEL Codes: P 20, P 31, P 40, P 52